

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2140

av Jan-Olof Larsson m.fl. (S)

Arbetsmarknad Västsverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av insatser för att stärka arbetsmarknaden i Västsverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Västsverige, omfattande de tre länen Halland, Värmland och Västra Götaland, hade vid halvårsskiftet 2015 drygt två miljoner invånare. Det motsvarar 22,7 procent av landets befolkning. Området skiljer sig från övriga landet genom att andelen sysselsatta inom tillverkningsindustri och jordbruk/livsmedelsindustri sticker ut. Den snabba utvecklingen inom dessa områden gör att Västsverige har speciella behov utifrån var investeringar behöver göras inom arbetsmarknadsområdet.

Arbetsmarknadsläget i Västsverige

Den öppna arbetslösheten i Västsverige minskar liksom i övriga landet. Jämför vi ett år tillbaka i tiden, augusti 2015 kontra 2014, så har såväl Värmland som Västra Götaland en minskad öppen arbetslöshet på sex procent eller mer. Hallands minskning stannar vid knappt två procent. Då utgår Halland från en lägre arbetslöshetsnivå, vilket kan förklara skillnaderna med övriga län i Västsverige.

Vad som oroar är att utvecklingen vad det gäller långtidsarbetslöshet inte visar på samma positiva trend.

Innovativa och växande företag

Regeringen föreslår insatser kopplade till Innovationsrådets arbete inom life science, miljö och klimat samt digitalisering. Life science är en nyckelsektor för Sverige och Västsverige. Regeringen tar fram en strategi för en ny industrialisering för att locka fler industriinvesteringar till Sverige. För Göteborg och övriga Västsverige är detta oerhört viktigt.

Göteborg är ett nav för västsvensk industriutveckling med sin långa industritradition och stora företag. Det är också här större delen av Västsveriges forskningsverksamhet är koncentrerad. Sedan är det ett inomregionalt arbete att tillse att kunskaps- och kompetensöverföring kommer till stånd.

Finansiering av innovationer och satsningar är ett bekymmer för företag utanför de stora tillväxtområdena i Sverige. Västsverige är ett område där företag på mindre orter har svårt att få finansiering till en rimlig kostnad om de över huvud taget får denna hjälp av banker och andra kreditinstitut.

Även de små och medelstora företagen är viktiga för exporten. Tillgång till finansiering för exportaffärer är en nyckelfråga för många av dessa och även rådgivning inför exportsatsningar.

Såväl vad gäller stöd och finansiering för vägen från innovation till tillverkning som exportfrämjande insatser är det viktigt att dessa verkligen kommer mindre företag på små orter men också på landsbygd till del.

Satsningar för kompetens och matchning på arbetsmarknaden

Samtidigt som drygt 42 000 människor var öppet arbetslösa i Västsverige i augusti 2015 fanns det många lediga jobb i regionen. Västsverige har liksom Sverige i stort en hög och ojämnt fördelad arbetslöshet. Arbetslösheten är särskilt hög hos personer utan gymnasieutbildning eller med kort vistelsetid i Sverige.

Statistik visar att nästan en av fem rekryteringar i landet misslyckas. Vi får exakt samma signaler från näringslivet i Västsverige. Man har svårt att finna den kompetens man söker för olika tjänster. Göteborgs arbetsmarknad växer starkt, men rekryteringsbekymret är inget specifikt storstadsproblem utan gäller också i stor utsträckning företag på mindre orter.

Den investering i nya utbildningsplatser inom vuxenutbildningen – i ett nytt kunskapslyft och aktiva insatser för långtidsarbetslösa – som annonserats i budgeten är positiv för vår region. Det är viktigt att denna satsning utformas på ett sådant sätt att man utgår ifrån lokala samt regionala förutsättningar och inte inrättar likformiga regler för hela landet. Är behoven olika så skiljer sig också insatserna åt.

Nytt kunskapslyft

Behovet av yrkesutbildade personer på gymnasienivå är stort. Därför satsar regeringen på investeringar i både komvux och yrkesvux för 2016. Att man föreslår att tidigare tillfälliga satsningen på yrkesvux blir en permanent del av utbildningssystemet ser vi som positivt. Detta för att garantera en fortsatt hög tillgång på yrkesutbildning och ge möjlighet för utbildningen att utvecklas genom stabila villkor.

Tidigare kortsiktiga insatser har inneburit en ryckighet och svårighet till planering för utbildningsanordnare. Vi har kunnat se hur lyckosamma yrkesutbildningar som leder till jobb avslutats på grund av att man inte fått godkänt för ansökningar om förlängning. En långsiktighet ger dessutom möjlighet till investeringar som är nödvändiga för en utbildning av hög kvalitet. Det möjliggör dessutom samverkan med näringslivet på ett helt annat sätt och underlättar därmed inträdet på arbetsmarknaden för de som genomgått utbildning.

Validering

Att ta till vara alla individers kompetens, vare sig den införskaffats inom landet eller i någon annan del av världen är viktig för en lyckosam integration för nyanlända svenskar liksom för rörligheten på arbetsmarknaden.

Många branscher genomgår idag en snabb utveckling. Detta får till följd att personer med lång erfarenhet av en bransch eller ett yrke tvingas att byta jobb. Genom en validering av befintliga kunskaper kopplat till utbildning inom det kompletteringsbehov som framkommer kan steget till ett nytt arbete kortas ned väsentligt. En tydlig signal om exakt vilken utbildning som krävs för ett nytt jobb kan dessutom öka studiemotivationen hos de som drabbas av arbetslöshet.

Särskilda insatser behövs för att validera högre studier i annat land med motsvarande svenska studier för att såväl nyttja kompetens hos nyanlända som att snabba upp processen till egen försörjning.

Nya vägar till arbetslivet för unga

När man analyserar arbetslösheten bland unga framgår tydligt vad som hindrar steget in på arbetsmarknaden. Problem har främst de ungdomar som saknar gymnasieutbildning, har en funktionsnedsättning och utrikes födda som kommer till Sverige under senare tonåren.

Under senare år har kommuners möjligheter till insatser kringskurits. Många gånger kunde kommunerna via sina kontaktnät med det lokala näringslivet hjälpa till att slussa ut ungdomar till en meningsfull sysselsättning och senare jobb. Det är viktigt att vi åter

ser kommunerna som en viktig aktör för att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten.

Idag är många ungdomar, även de med godkänd gymnasieutbildning, hänvisade till kortsiktiga anställningar via bemanningsföretag eller som timvikarier med korta varsel för de timmar man får arbeta. Detta ger en otrygg livssituation och skjuter fram de ungas möjligheter till ett normalt vuxenliv. Även dagens lagstiftning med möjlighet att stapla visstidsanställningar på varandra är ett bekymmer för de unga.

Livsmedelsstrategi

Regeringen arbetar med en livsmedelsstrategi med målet att öka svensk livsmedelsproduktion och andelen ekologiskt. Medel avsätts i budgeten för att kunna fortsätta arbetet för en stärkt livsmedelssektor för fler jobb på landsbygden. För främst Halland och Skaraborg är detta oerhört viktigt. Den senast publicerade statistiken från Jordbruksverket, från 2013, visar att i de tre länen som ingår i Västsverige har nästan 45 000 personer sitt stadigvarande arbete inom jordbrukssektorn. Till detta kommer drygt 3 500 säsonganställda.

Det är viktigt att de insatser som görs verkligen når ”hela vägen ut”. Det vill säga att den enskilde producenten verkligen ser att de insatser som görs gynnar hen i sin verksamhet.

Turism en framtidssektor

Turismen skapar allt fler jobb i hela Sverige och i Västsverige. 2013 arbetade nästan 30 000 personer i vår region inom turismberoende branscher. Den största andelen finns inom detaljhandeln och är därmed främst koncentrerad till regionens större orter.

Regeringen avser att föreslå investeringar i besöksnäringen med fokus på natur- och ekoturism. Här finns stora utvecklingsmöjligheter inom Västsverige. Det är därför viktigt att dessa medel utformas på ett sådant sätt att det möjliggör för mindre aktörer att ta del av dem. Det är också viktigt att de utformas på ett sådant sätt att samordning kan ske med exempelvis insatser inom Leader för bästa effekt av insatta medel.

Vi uppskattar att regeringen avsätter 100 miljoner kronor till en nödvändig upprustning av det kulturhistoriska byggnadsverket Göta kanal. Kanalen är viktig för att kunna utveckla besöksnäringen i Västsverige.

Jobb i hela landet

Västsveriges tillverkningsindustri är beroende av fungerande godstransporter som många gånger påbörjas på landsbygden. Vi ser positivt på regeringens satsning på 200 miljoner årligen fram till 2019 till ökat underhåll av spår och vägar på landsbygden. Det är en satsning på bättre arbetspendling och effektivare godstransporter på både väg och

järnväg och som gynnar hela landet och som förstärker Sveriges position som export- och industriland.

I Västsverige är det därför otroligt viktigt att såväl det västsvenska paketet som satsningen på E20 förverkligas. Vår region är också beroende av att vattentransportsleden mellan Vänern och Göteborg fungerar på ett funktionellt sätt. Att Göteborgs hamn ges möjlighet till utveckling är också viktigt för industrin i hela Västsverige.

Tillgänglighet till kommersiell service såväl som myndighetsnärvaro är en av förutsättningarna för att människor ska kunna bo, jobba och driva företag i alla delar av landet. Detta är också ett bekymmer inom vår region. Inte minst i Dalsland, Värmland och Skaraborg finns områden som idag saknar nästan all form av kommersiell service. Postens service är en förutsättning för företag i områden där alternativa kommersiellt baserade distributionsbolag saknas.

En översyn vad gäller statliga myndigheters närvaro, Arbetsförmedlingen, Skatteverket, Försäkringskassan, Polis med flera, behöver också göras. Deras betydelse för såväl boende som näringsliv ska ej underskattas även om vi lever i en värld där många av kontakterna sker på digital basis. Det personliga mötet ska inte underskattas. Detta kan exempelvis ordnas genom att mobila team besöker kommunen vissa dagar i månaden.

Jämställd arbetsmarknad

Sverige har sedan 1960-talet varit ett föregångsland vad gäller jämställdhet. Många viktiga steg har tagits på vägen mot ett jämställt samhälle och därmed arbetsliv, men lång väg återstår. Det handlar om löner, arbetsvillkor och värdering av arbetsinsatser. Lönekartläggning varje år, rätt till heltid, stopp för att stapla visstidsanställningar på varandra och jämställda arbetsplatser är fyra viktiga steg för att nå en jämställd arbetsmarknad. I Västsverige tas på många håll steg i denna riktning, men mer behöver göras.

Regering och riksdag måste fatta de beslut som krävs för att en jämställd arbetsmarknad ska bli verklighet om inte arbetsmarknadens parter klarar av att komma överens om att överbygga de skillnader som bygger på kön.

Satsning på arbetsmiljö

En förutsättning för att såväl kvinnor som män ska kunna gå till arbetet utan att riskera att bli sjuk eller skadad är en bra arbetsmiljö. Under en följd av år har arbetsmiljöarbetet kommit på undantag. Det har vi märkt av i Västsverige och en uppgradering av det aktiva och förebyggande arbetet för en bättre arbetsmiljö måste ske.

Sjukfrånvaron ökar i landet och Västsverige är inget undantag. Framst ökar det bland socialsekreterare, lärare och undersköterskor. Det är främst kvinnor inom välfärdssektorn som drabbas. Insatser måste till för att lösa de grundläggande problem som förorsakar de bekymmer som leder till sjukfrånvaron.

Jan-Olof Larsson (S)

Erik Ezelius (S)

Hans Hoff (S)

Jonas Gunnarsson (S)

Peter Johnsson (S)

Phia Andersson (S)

Shadiye Heydari (S)